

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

11 päivänä syyskuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Siirtotyöläisten sosiaaliturva — Asetukset (ETY) N:o 1408/71 ja (EY) N:o 883/2004 — Sovellettava kansallinen lainsäädäntö — Perhe-etuuden myöntämiseen toimivaltaisen jäsenvaltion määrittäminen — Tilanne, jossa siirtotyöläinen ja hänen perheensä asuvat jäsenvaltiossa, jossa heillä on heidän etujensa keskus ja jossa perhe-etuutta on saatu — Perhe-etuutta koskeva hakemus kotijäsenvaltiossa sen jälkeen, kun oikeus etuuksiin asuinjäsenvaltiossa on päättynyt — Kotijäsenvaltion kansallinen säännöstö, jossa säädetään tällaisten etuuksien myöntämisestä jokaiselle henkilölle, jonka rekisteröity kotipaikka on kyseisessä valtiossa

Asiassa C-394/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Nejvyšší správní soud (Tšekki) on esittänyt 2.5.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 11.7.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ministerstvo práce a sociálních věcí

vastaan

B,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Safjan sekä tuomarit A. Prechal (esittelevä tuomari) ja K. Jürimäe,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- B, edustajanaan advokát V. Soukup,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vlácil,
- Kreikan hallitus, asiamiehenään T. Papadopoulou,
- Euroopan komissio, asiamiehinään D. Martin ja P. Němečková,

* Oikeudenkäyntikieli: tšekki.

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammattinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja saatettuna ajan tasalle 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1) ja sellaisena kuin se on muutettuna 17.6.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 592/2008 (EUVL L 177, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), 76 artiklan ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 (EUVL L 166, s. 1, ja oikaisu EUVL L 200, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 16.9.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 988/2009 (EUVL L 284, s. 43; jäljempänä asetus N:o 883/2004), 87 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Ministerstvo práce a sociálních věcí (työ- ja sosiaaliministeri) ja B ja jossa on kyse päätöksestä, jolla B:ltä otetaan pois perhe-etuudet sillä perusteella, että Tšekin tasavallalla ei ole toimivaltaa myöntää kyseisiä etuuksia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 1408/71

- 3 Asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan, jonka otsikko on ”Määritelmät”, h alakohdassa säädetään seuraavaa:
”asumisella’ tarkoitetaan vakinaista oleskelua.”

- 4 Mainitun asetuksen 13 artiklan otsikko on ”Yleiset säännöt”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Jollei 14 c tai 14 f artiklasta muuta johdu, henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Tämä lainsäädäntö määrätään tämän osaston säännösten mukaisesti.

2. Jollei 14–17 artiklasta muuta johdu:

--

- f) henkilö, johon jäsenvaltion lainsäädäntöä lakataan soveltamasta ilman, että toisen jäsenvaltion lainsäädäntö tulee sovellettavaksi häneen jonkin tämän kohdan edellä olevassa alakohdassa säädetyn säännön mukaisesti taikka jonkin artikloissa 14–17 säädetyn poikkeuksen tai erityissäännöksen perusteella, kuuluu sen jäsenvaltion lainsäädännön piiriin, jonka alueella hän asuu, yksinomaan tämän lainsäädännön määräysten mukaisesti.”

- 5 Saman asetuksen III osaston 7 lukuun kuuluvan 76 artiklan otsikko on ”Ensisijaisuussäännöt tilanteessa, jossa toimivaltaisen valtion lainsäädännön mukainen ja perheenjäsenten asuinvaltion lainsäädännön mukainen oikeus perhe-eläkkeeseen on päällekkäinen”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Jos samana aikana samaa perheenjäsentä varten ja ammatin harjoittamisen perusteella voidaan perhe-etuuksia suorittaa sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella perheenjäsenet asuvat, oikeus perhe-etuuksiin, jotka olisi tarvittaessa 73 tai 74 artiklan mukaan maksettava toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, keskeytetään määrään, josta säädetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännössä.”

Asetukset N:o 883/2004 ja N:o 987/2009

- 6 Asetus N:o 1408/71 on korvattu asetuksella N:o 883/2004. Viimeksi mainittua asetusta sovelletaan sen 91 artiklan mukaan sen täytäntöönpanoasetuksen voimaantulopäivästä. Asetuksen N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä 16.9.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 987/2009 (EUVL L 284, s. 1) tuli voimaan 1.5.2010.
- 7 Asetuksen N:o 883/2004 1 artiklan otsikko on ”Määritelmät”, ja sen j alakohdan mukaan tarkoitetaan ”asuinpaikalla’ paikkaa, jossa henkilö vakinaisesti asuu”.
- 8 Mainitun asetuksen 11 artiklan, jonka otsikko on ”Yleiset säännöt”, 1 kohdassa ja 3 kohdan e alakohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Kyseinen lainsäädäntö määritetään tämän osaston mukaisesti.

--

3. Jollei 12–16 artiklasta muuta johdu,

--

- e) muut kuin a–d alakohdassa tarkoitettut henkilöt ovat asuinjäsenvaltionsa lainsäädännön alaisia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän asetuksen muita säännöksiä, joissa heille taataan etuuksia yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.”
- 9 Saman asetuksen 87 artiklan, jonka otsikko on ”Siirtymäsäännökset”, 1, 3 ja 8 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän asetuksen perusteella ei kerry oikeuksia sen soveltamisen alkamispäivää edeltävältä ajalta.

--

3. Jollei 1 kohdasta muuta johdu, oikeus on saavutettu tämän asetuksen mukaisesti, vaikka se liittyy tapahtumaan, joka sattui ennen asetuksen soveltamisen alkamispäivää kyseisessä jäsenvaltiossa.

--

8. Jos henkilöön sovelletaan tämän asetuksen mukaisesti jonkin muun kuin sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jota häneen sovelletaan [asetuksen N:o 1408/71] II osaston nojalla, häneen sovelletaan edelleen tätä lainsäädäntöä niin kauan kuin asianomainen tilanne säilyy muuttumattomana ja joka tapauksessa enintään 10 vuotta tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivästä, ellei henkilö pyydä tämän asetuksen nojalla sovellettavan lainsäädännön soveltamista. --”

- 10 Asetuksen N:o 987/2009 11 artiklassa, jonka otsikko on ”Asuinpaikan määrittämiseen liittyvät tekijät”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos kahden tai useamman jäsenvaltion laitosten välillä on erimielisyyttä perusasetuksen soveltamisalaan kuuluvan henkilön asuinpaikan määrittämisestä, laitosten on vahvistettava yhteisellä sopimuksella asianomaisen henkilön etujen tavanomainen keskus tekemällä kokonaisarvio kaikista asiaankuuluviin tosiseikkoihin liittyvistä saatavilla olevista tiedoista, joita voivat olla muun muassa seuraavat:

- a) oleskelun kesto ja jatkuvuus asianomaisten jäsenvaltioiden alueella;
- b) henkilön tilanne, mukaan lukien:
  - i) harjoitetun toiminnan luonne ja erityispiirteet, erityisesti paikka, jossa toimintaa tavallisesti harjoitetaan, toiminnan pysyvyys tai työsopimuksen kesto;
  - ii) perheasema ja perhesiteet;
  - iii) muun kuin ansiotoiminnan harjoittaminen;
  - iv) opiskelijoiden osalta tulolähde;
  - v) asumistilanne, erityisesti asunnon vakituisuus;
  - vi) jäsenvaltio, jossa asianomaisen henkilön verotustarkoituksissa katsotaan asuvan.

2. Jos 1 kohdassa lueteltujen asiaankuuluviin tosiseikkoihin perustuvien perusteiden soveltaminen ei johda yhteisymmärrykseen kyseisten laitosten välillä, henkilön tarkoitusta, joka käy ilmi kyseisistä tosiseikoista ja olosuhteista, ja erityisesti syitä, jotka ovat johtaneet muuttamiseen, pidetään ratkaisevana asianomaisen henkilön tosiasiallisen asuinpaikan määrittämiseksi.”

Tšekin oikeus

- 11 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että sosiaalihuollosta annetun lain nro 117/1995 (zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře), sellaisena kuin se oli voimassa pääasiassa kyseessä olevan hallintopäätöksen tekemisajankohtana, 3 §:n ja 31 §:n 1 momentin toisen virkkeen mukaan vanhempainrahaa voi vaatia jokainen luonnollinen henkilö, joka on rekisteröinyt kotipaikkansa Tšekin tasavallan alueelle väestörekisteristä, kansallisesta rekisteröintinumerosta ja tiettyjen lakien muuttamisesta annetun lain nro 133/2000 (zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel)) 10 §:n ja 10a §:n mukaisesti.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 12 B on Tšekin kansalainen, joka asuu aviomiehensä ja Ranskassa syntyneen alaikäisen tyttärensä kanssa Ranskassa. B:llä ja hänen aviomiehellään on kuitenkin kummallakin Tšekin tasavallassa asuinpaikka, jonka osoite on rekisteröity väestörekisteristä, kansallisesta rekisteröintinumerosta ja tiettyjen lakien muuttamisesta annetun lain nro 133/2000 10 §:n mukaisesti.
- 13 B on saanut Ranskassa työttömyysetuuksia, ja hänen aviomiehensä tekee siellä ansiotyötä. Koko perheellä on sairausvakuutus Ranskassa. B oli 9.2.–30.5.2009 äitiyslomalla, ja hän sai tämän perusteella Ranskassa äitiysrahaa. Tämän jälkeen B sai 1.6.2009–30.11.2009 kyseisessä jäsenvaltiossa täydentävää perhe-etuutta, josta käytetään nimitystä ”prestation d’accueil du jeune enfant” (pienien lasten

hoitoetus) tai ”PAJE” ja jonka suuruus määräytyy etuudensaajan tulojen perusteella. B teki sen jälkeen, kun hänen oikeutensa kyseiseen etuuteen päättyi, Tšekin valtiolle hakemuksen perhe-etuuden saamiseksi.

- 14 Úřad práce (työvoimatoimisto) päätti 14.6.2010 tekemällään päätöksellä myöntää B:lle mainitun etuuden 1.12.2009 alkaen.
- 15 Koska Krajský úřad Moravskoslezského kraje (Moravia-Sleesian alueen alueviranomaisena), jonka valtuudet on siirretty Ministerstvo práce a sociálních věcí, katsoi, että B:n oikeutta perhe-etuuteen on arvioitava uudelleen asetuksen N:o 883/2004 voimaantulopäivästä eli 1.5.2010 alkaen, se teki 16.11.2010 päätöksen kyseisen etuuden poistamisesta 1.5.2010 alkaen sillä perusteella, että Tšekin valtio ei ollut enää toimivaltainen jäsenvaltio, koska B:n ja hänen perheensä etujen keskus on Ranskassa.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on epäilyksiä Tšekin tasavallan toimivallasta siltä osin kuin on kyse perhe-etuuksien myöntämisestä B:lle. Se toteaa, että jos Tšekin tasavallalla katsotaan olevan toimivalta myöntää tällaisia perhe-etuuksia, ei ole varmaa, onko sillä tällainen toimivalta vielä 1.5.2010 jälkeen, kun otetaan huomioon asetukseen N:o 987/2009 sisältyvät asuinpaikkaa koskevat uudet säännöt.
- 17 Tässä tilanteessa Nejvyšší správní soud (ylin hallintotuomioistuin) päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [asetuksen N:o 1408/71] 76 artiklaa tulkittava siten, että käsiteltävän asian kaltaisessa tilanteessa, jossa kantaja, hänen aviomiehensä ja lapsensa asuvat Ranskassa, hänen aviomiehensä on siellä työssä, heidän etujensa keskus on siellä ja kantaja sai Ranskassa PAJE-perhe-etuuden (pienien lasten hoitoetus) täysimääräisesti, Tšekin tasavalta on perhe-etuuden/vanhempainrahan myöntämiseen toimivaltainen [jäsen]valtio?

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

2) Onko [asetuksen N:o 883/2004] siirtymäsäännöksiä tulkittava siten, että niiden perusteella Tšekin tasavallan on myönnettävä perhe-etuus 30.4.2010 jälkeen, vaikka [asetukseen N:o 987/2009] (22 artikla ja sitä seuraavat artiklat) sisältyvä uusi asuinpaikan määritelmä voi vaikuttaa valtion toimivaltaan 1.5.2010 alkaen?

Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi:

3) Onko [asetusta N:o 883/2004] (erityisesti 87 artiklaa) tulkittava siten, että käsiteltävän asian kaltaisessa tilanteessa Tšekin tasavalta on 1.5.2010 alkaen perhe-etuuden myöntämiseen toimivaltainen [jäsen]valtio?”

Tutkittavaksi ottaminen

- 18 B väittää, ettei kysymyksillä ole merkitystä pääasian kannalta sen vuoksi, että ne koskevat hänen oikeuttaan perhe-etuuksiin 1.12.2009 alkaen; asiassa ei kuitenkaan ole kiistetty sitä, etteikö kyseisiä etuuksia olisi maksettava hänelle 1.12.2009 ja 1.5.2010 välisen ajanjakson osalta, ja nyt käsiteltävä asia koskee ainoastaan kyseisen oikeuden menettämistä tästä viimeksi mainitusta ajankohdasta lukien.
- 19 On huomautettava, että SEUT 267 artiklan mukaisessa menettelyssä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset

koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava ne. Olettama siitä, että kansallisten tuomioistuinten esittämällä ennakkoratkaisukysymyksillä on merkitystä asian ratkaisemisen kannalta, voidaan kumota vain poikkeuksellisesti, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. tuomio *Iberdrola Distribución Eléctrica*, C-300/13, EU:C:2014:188, 16 kohta).

- 20 Ei siis ole ilmeistä, että käsiteltävässä asiassa kansallisen tuomioistuimen pyytämällä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiasialliseen luonteeseen tai kohteeseen taikka että sen esiin tuoma ongelma on luonteeltaan hypoteettinen. Koska unionin tuomioistuimella on lisäksi käytössään kaikki tosiseikat ja oikeudelliset seikat, jotka ovat tarpeen hyödyllisen vastauksen antamiseksi sille esitettyihin kysymyksiin, kysymykset voidaan, toisin kuin B väittää, ottaa tutkittaviksi.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 21 Aluksi on muistutettava, että kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen (tuomio *Krüger*, C-334/95, EU:C:1997:378, 22 ja 23 kohta sekä tuomio *Hewlett-Packard Europe*, C-361/11, EU:C:2013:18, 35 kohta).
- 22 Tässä tapauksessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko asetusta N:o 1408/71 tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltion katsotaan olevan toimivaltainen valtio myöntämään kansallisen oikeutensa mukaisesti perhe-etuuden henkilölle pelkästään siitä syystä, että kyseisellä henkilöllä on rekisteröity kotipaikka sen alueella, vaikka mainittu henkilö ja hänen perheenjäsenensä eivät työskentele tai asu vakinaisesti kyseisessä jäsenvaltiossa.
- 23 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan mainitun asetuksen II osaston säännöksillä pyritään erityisesti varmistamaan, että asianomaiset henkilöt ovat pääsääntöisesti yhden ainoan jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän alaisia, jotta vältettäisiin sovellettavien kansallisten lainsäädäntöjen päällekkäisyys ja ne vaikeudet, joita siitä voi seurata. Tämä periaate ilmaistaan erityisesti saman asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa (ks. mm. tuomio *Hudzinski ja Wawrzyniak*, C-611/10 ja C-612/10, EU:C:2012:339, 41 kohta).
- 24 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on todettava, että B:n tilanteeseen sovellettava lainsäädäntö määräytyy – siltä osin kuin on kyse hänen oikeudestaan perhe-etuuksiin – asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaan. Henkilöön, joka on lopettanut työnteon jäsenvaltiossa ja joka tästä syystä ei enää täytä kyseisen asetuksen 13 artiklan 2 kohdan a alakohdassa eikä muissakaan mainitun asetuksen säännöksissä asetettuja edellytyksiä voidakseen kuulua jäsenvaltion lainsäädännön piiriin, sovelletaan näet saman asetuksen 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaan sen valtion lainsäädäntöä, jossa hän aikaisemmin työskenteli, jos hän asuu siellä edelleen (ks. vastaavasti tuomio *Kuusijärvi*, C-275/96, EU:C:1998:279, 29 ja 34 kohta).
- 25 Tuon viimeksi mainitun säännöksen mukaan B:hen sovelletaan siis edelleen sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella hän aikaisemmin työskenteli ja jossa hän asuu edelleen, eli ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenevien seikkojen perusteella Ranskan lainsäädäntöä.

- 26 Tässä yhteydessä on näet huomautettava, että asetuksen N:o 1408/71 1 artiklan h alakohdan mukaan kyseisessä asetuksessa tarkoitettulla ilmaisulla ”asuminen” tarkoitetaan vakinaista oleskelua eli paikkaa, jossa asianomaiset henkilöt asuvat vakinaisesti ja jossa on myös heidän etujensa tavanomainen keskus, ja se on siis unionin oikeuden oma itsenäinen käsite (ks. tuomio Swaddling, C-90/97, EU:C:1999:96, 28 ja 29 kohta). Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toteamista tosiseikoista, jotka on esitetty tämän tuomion 12 ja 13 kohdassa, seuraa, että B oleskelee vakinaisesti ja hänen etujensa tavanomainen keskus on Ranskassa.
- 27 Koska B:hen sovelletaan mainitun asetuksen 13 artiklan nojalla Ranskan lainsäädäntöä, esiin tulee vielä kysymys siitä, ovatko saman asetuksen säännökset esteenä sille, että pääasiassa kyseessä olevat perhe-etuudet myönnetään sellaisen jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaisesti, joka ei ole asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettu toimivaltainen jäsenvaltio. Ennakkoratkaisupyynnöstä näet ilmenee, että Tšekin lainsäädännön mukaan B voi saada kyseisen etuuden ainoastaan siitä syystä, että hän on rekisteröinyt kotipaikan Tšekin tasavallan alueelle.
- 28 Tässä yhteydessä on huomautettava, että jäsenvaltio, jolla ei ole toimivaltaa, säilyttää mahdollisuuden myöntää perhe-etuuksia, jos kyseisen valtion alueen ja kyseessä olevan tilanteen välillä on täsmällinen ja erityisen kiinteä liittymäkohta, kunhan mainitun asetuksen yhteensovittamissääntöjen soveltamisen ennustettavuuteen ja tehokkuuteen ei vaikuteta kohtuuttomasti (ks. vastaavasti tuomio Hudzinski ja Wawrzyniak, EU:C:2012:339, 65–67 kohta).
- 29 B:n ja Tšekin tasavallan välille ei näytä voineen syntyä tällaista liittymäkohtaa pelkästään sen perusteella, että B on rekisteröinyt vakinaisen kotipaikan Tšekin tasavallassa, vaikka hän ei asu kyseisessä jäsenvaltiossa vaan hän näyttää asuvan vakinaisesti perheensä kanssa Ranskassa, jossa hän on saanut työttömyysetuuksia, äitiysrahaa 9.2.2009 lukien ja tämän jälkeen perhe-etuutta, joka muistuttaa etuutta, jonka maksamista hän on tämän jälkeen vaatinut Tšekin tasavallalta, jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen lopullisista tarkastuksista muuta johdu.
- 30 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetusta N:o 1408/71 ja erityisesti sen 13 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltion katsotaan olevan toimivaltainen valtio myöntämään perhe-etuuden henkilölle pelkästään siitä syystä, että tällä henkilöllä on rekisteröity kotipaikka kyseisen jäsenvaltion alueella, vaikka mainittu henkilö ja hänen perheenjäsenensä eivät työskentele tai asu vakinaisesti tuossa jäsenvaltiossa. Kyseisen asetuksen 13 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä myös sille, että jäsenvaltio, joka ei ole tarkasteltavana olevaan henkilöön nähden toimivaltainen valtio, myöntää tälle perhe-etuuksia, jollei kyseessä olevan tilanteen ja kyseisen ensimmäisen jäsenvaltion alueen välillä ole täsmällistä ja erityisen kiinteää liittymäkohtaa.

Toinen kysymys

- 31 Ensimmäiseen kysymykseen esitetyn vastauksen perusteella toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Kolmas kysymys

- 32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustele kolmannella kysymyksellään lähinnä, onko asetusta N:o 883/2004 tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltion katsotaan 1.5.2010 alkaen olevan toimivaltainen valtio myöntämään kansallisen oikeutensa mukaisesti perhe-etuuden henkilölle pelkästään siitä syystä, että tällä henkilöllä on rekisteröity kotipaikka kyseisen jäsenvaltion alueella, vaikka mainittu henkilö ja hänen perheenjäsenensä eivät työskentele tai asu vakinaisesti tuossa jäsenvaltiossa.

- 33 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 21 kohdassa mieliin palautettu unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, tässä tapauksessa on heti alkuun huomautettava, että mainitun asetuksen 11 artiklassa, joka vastaa sanamuodoltaan asetuksen N:o 1408/71 13 artiklaa, säädetään, että henkilöt, joihin asetusta N:o 883/2004 sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion, eli toimivaltaisen valtion, lainsäädännön alaisia. Viimeksi mainitun asetuksen 11 artiklan 3 kohdan e alakohdan perusteella – ja tämän tuomion 24–26 kohdassa esitettyjä syitä vastaavista syistä – B on edelleen asuinjäsenvaltion lainsäädännön alainen.
- 34 Tässä yhteydessä on huomautettava, että käsitteellä ”asuminen” tarkoitetaan asetuksen N:o 883/2004 1 artiklan j alakohdan mukaan paikkaa, jossa henkilö vakinaisesti asuu. Täytäntöönpanoasetuksen N:o 987/2009 11 artiklassa asuinpaikka rinnastetaan asianomaisten henkilön etujen tavanomaiseen keskukseen. Kyseiseen artiklaan on kodifioitu myös unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistetut seikat, jotka voidaan ottaa huomioon mainitun etujen keskuksen määrittämiseksi ja joita ovat esimerkiksi oleskelun kesto ja jatkuvuus asianomaisten jäsenvaltioiden alueella tai perheasema ja perhesiteet (ks. vastaavasti tuomio Wencel, C-589/10, EU:C:2013:303, 50 kohta).
- 35 Tämän perusteella ja tarvitsematta ottaa kantaa asetuksen N:o 883/2004 87 artiklassa vahvistettuihin siirtymäsääntöihin on riittävää todeta, että kyseisellä asetuksella ei ole tehty mitään merkityksellistä muutosta asetukseen N:o 1408/71 nähden siltä osin kuin on kyse niistä toimivaltaisen jäsenvaltion määrittämisestä ja asuinpaikan käsitettä koskevista säännöksistä, joiden nojalla pääasia on ratkaistava. Tšekin tasavalta ei siis ole nyt käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 883/2004 merkityksellisten sääntöjen nojalla toimivaltainen valtio.
- 36 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetusta N:o 883/2004 ja erityisesti sen 11 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltion katsotaan olevan toimivaltainen valtio myöntämään perhe-etuuden henkilölle pelkästään siitä syystä, että tällä henkilöllä on rekisteröity kotipaikka kyseisen jäsenvaltion alueella, vaikka mainittu henkilö ja hänen perheenjäsenensä eivät työskentele tai asu vakinaisesti tuossa jäsenvaltiossa.

Oikeudenkäyntikulut

- 37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14.6.1971 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja saatettuna ajan tasalle 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 118/97 ja sellaisena kuin se on muutettuna 17.6.2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 592/2008, ja erityisesti sen 13 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltion katsotaan olevan toimivaltainen valtio myöntämään perhe-etuuden henkilölle pelkästään siitä syystä, että tällä henkilöllä on rekisteröity kotipaikka kyseisen jäsenvaltion alueella, vaikka mainittu henkilö ja hänen perheenjäsenensä eivät työskentele tai asu vakinaisesti tuossa jäsenvaltiossa. Kyseisen asetuksen 13 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä myös sille, että jäsenvaltio, joka

ei ole tarkasteltavana olevaan henkilöön nähden toimivaltainen valtio, myöntää tälle perhe-etuuksia, jollei kyseessä olevan tilanteen ja kyseisen ensimmäisen jäsenvaltion alueen välillä ole täsmällistä ja erityisen kiinteää liittymäkohtaa.

- 2) Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta 29.4.2004 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004, sellaisena kuin se on muutettuna 16.9.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 988/2009, ja erityisesti sen 11 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltion katsotaan olevan toimivaltainen valtio myöntämään perhe-etuuden henkilölle pelkästään siitä syystä, että tällä henkilöllä on rekisteröity kotipaikka kyseisen jäsenvaltion alueella, vaikka mainittu henkilö ja hänen perheenjäsenensä eivät työskentele tai asu vakinaisesti tuossa jäsenvaltiossa.

Allekirjoitukset